

Nationellt prov i engelska, årskurs 6, läsåret 2021/2022

Institutionen för pedagogik och specialpedagogik, Göteborgs universitet, Projektet Nationella prov i främmande språk (NAFS)

1. Inledning

Denna rapport är en delredovisning inom ramen för en överenskommelse mellan Göteborgs universitet (Institutionen för pedagogik och specialpedagogik, projektet Nationella prov i främmande språk/NAFS) och Skolverket att utveckla och konstruera nationella prov i engelska (Dnr 2.7.4-2021:1840). Syftet med de nationella proven är att stödja en likvärdig och rättvis betygssättning. De nationella proven kan också bidra till att stärka skolornas kvalitetsarbete genom analyser av provresultaten i relation till uppnådda kunskapskrav på skolnivå, huvudmannanivå och på nationell nivå.

Rapporten avser det nationella prov som gavs läsåret 2021/2022 för årskurs 6. Provet är obligatoriskt som stöd för betygssättning i grundskolan och utgår från kursplanens skrivningar. De olika delarna i provet, Delprov A: *Focus: Speaking*, Delprov B: *Focus: Reception (Reading/Listening)* och Delprov C: *Focus: Writing*, anknyter också till Europarådets ramverk för språkinläring och språkbedömning, *Gemensam europeisk referensram för språk: lärande, undervisning och bedömning* med dess rubriceringar reception, interaktion och produktion.

Rapporten utgår från data från provprojektet NAFS insamling av provresultat, resultat från den lärarenkät som de lärare som genomfört provet ombetts besvara, samt data från elev- och lärarenkäter i samband med utprovningarna av de uppgifter som ingick i det nationella provet i engelska för årskurs 6 läsåret 2021/2022. Även statistik från Statistiska Centralbyråns (SCBs) totalinsamling av provresultat ligger till grund för rapporten.

2. Konstruktionsprocessen för nationella prov i engelska

Projektet Nationella prov i främmande språk arbetar med utveckling av de nationella proven i engelska, samt övriga bedömningsstödande material i engelska, tyska, franska och spanska, på uppdrag av Skolverket. Provmaterialen tas fram i nära samarbete med referensgrupper och bygger på ett antal grundläggande, forskningsbaserade principer. Arbetet bedrivs i enlighet med interna ramverk för prov och bedömningsstöd som följer Skolverkets systemramverk för nationella prov (2017) respektive motsvarande för betygsstödande nationella bedömningsstöd (2020). På Skolverkets webb beskrivs detta enligt följande: "Systemramverket syftar till att reglera verksamheten för Skolverket och de lärosäten som på Skolverkets uppdrag utvecklar nationella prov. Avsikten med ramverket är att säkerställa högsta möjliga kvalitet i de nationella proven, och högsta möjliga trovärdighet i användning och konsekvenser av resultat på nationella prov i förhållande till de syften som proven har. Den primära målgruppen

för ramverket är Skolverket och de lärosäten som på Skolverkets uppdrag konstruerar nationella prov.”

Projektets medarbetare har till övervägande del en bakgrund som erfarna och legitimerade lärare i det aktuella språket/språken och flera är också engagerade i skolutveckling, lärarutbildning, forskning, nationella projekt kring lärande, undervisning och bedömning, samt i omfattande internationella nätverk.

I processen som följer en uppgift från konstruktion till publicering i prov deltar en stor grupp personer som granskar, prövar och bedömer. Olika typer av referensgrupper medverkar under olika skeden, förnyas successivt och har en bred sammansättning av lärare på aktuella och intilliggande nivåer, inklusive personer med specialpedagogisk kompetens, lärarutbildare, personer med målspråket som förstaspråk samt forskare från skilda discipliner.

Varje uppgift granskas också av hundratals elever, som medverkar i mindre, preliminära utprövningar samt i den storskaliga utprövning som föregår alla skarpa prov. I den senare deltar per uppgift cirka fyrahundra elever vid slumpvis valda skolor runt om i landet. I samband med utprövningar besvarar både eleverna och deras lärare enkäter om funktionalitet, som upplevd svårighetsgrad och nytta samt acceptans, avseende de utprövade uppgifterna. Dessa uppfattningar analyseras och beaktas vid provens sammansättning. Efter provets genomförande får samtliga lärare sedan besvara ytterligare en enkät och framföra åsikter om olika aspekter av provet.

Provets betygsgränser och bedömningsexempel tas fram i referensgrupper om ungefär femton aktiva lärare och provutvecklare. Dessa lämnar på basis av styrdokument och erfarenhet förslag på poänggränser som nivårelaterade, autentiska elevtexter och parsamtal från de storskaliga utprövningarna. Förslagen diskuteras och analyseras vidare i relation till data från utprövningarna samt föreläggs slutligen Skolverket, som är den instans som fastställer såväl själva provet som dess poänggränser och kommenterade nivåexempel.

Utvecklingen av ett nationellt prov tar i regel cirka två år och utgår från analyser av styrdokument, relevant forskning samt beprövad erfarenhet inom området. Likaså finns ett antal kvalitetsparametrar med i utvecklingsarbetet, under hela processen från initial konstruktion till sammansättning av ett skarpt prov och analys av utfall. Dessa involverar främst följande:

- Innehåll, relevans och lämplighet i relation till läroplanen, ämnesplanen, forskning, aktuell målgrupp samt beprövad erfarenhet
- Svårighetsgrad (faktisk respektive upplevd) i relation till kursplanen/ämnesplanen, inklusive kunskapskraven
- Uppgifternas och provets mättekniska egenskaper, inklusive frågor om samstämmighet mellan bedömare
- Utprövande elevers och lärares synpunkter på uppgifterna
- Eventuella tematiska aspekter
- Aspekter av tid och tidsåtgång
- Genus-, ålders- och identitetsrelaterade aspekter
- Kultur- och livsstilsaspekter (såsom etniska, politiska, religiösa och sociala)
- Etiska och värdegrundsrelaterade aspekter
- Variation vad gäller innehåll och format
- Provdelaarnas inbördes relation, bl.a. vad gäller progression inom och mellan uppgifter
- Likheter och skillnader i relation till tidigare prov
- Reflektion av målspråksområdets bredd, såväl språkligt som kulturellt
- Signaleffekter / *Washback* för lärande och undervisning

De nationella proven i engelska är så kallade *proficiency tests*, vilket innebär att de avser pröva och indikera testtagarens allmänna språkfärdighet i ljuset av mål och kunskapskrav, oavsett när, hur och var hen har tillägnat sig denna. Som redovisas mer ingående i det följande är de uppdelade i tre delprov, varav ett med två delar. De olika delproven har mycket likartad uppbyggnad mellan år, för att möjliggöra likvärdighet och stabilitet över tid.

Elevernas förmåga prövas i viss mån i integrerade former och svarsformaten har bred variation för att så många elever som möjligt ska få visa vad de kan på ett sätt som passar den egna profilen. Formaten varierar från aktiv språkanvändning av performanskaraktär (jfr. *performance-based assessment*), genom produktion och interaktion i tal och skrift i två delprov, till en blandning av *constructed response* (eleverna svarar genom att producera svar på engelska) eller *selected response* (eleverna väljer korrekt svarsalternativ, antingen bland ett antal svarsalternativ eller genom att matcha t.ex. en text med en rubrik). Balansen i delprovet som avser pröva reception brukar vara cirka 50 procent vardera av dessa båda övergripande svarsformat, för att eleverna ska få visa sina kunskaper på olika sätt.

Eftersom proven omfattas av sekretess, kan inga konkreta exempel eller kommentarer kring de olika delarna av årets prov ges i detta forum. För ytterligare information om prov och bedömning i språk hänvisas till projektets publikationssida samt de exempel på provuppgifter som ges på projektets webbplats. Utfallet av proven rapporteras av Skolverket och finns också beskrivet och diskuterat i diverse texter och presentationer av NAFS-projektets medarbetare; dessa texter nås via projektets publikationssida.

3. Provets sammansättning

Sammansättningen av provet har skett i enlighet med de kvalitetsparametrar och processer som finns beskrivna i föregående del av rapporten och som beaktas från initial konstruktion, minutprovningar och storskaliga utprovningar till sammansättning av ett skarpt prov.

Delprov A: muntlig produktion och interaktion

Årets delprov i muntlig produktion och interaktion gav eleverna tillfälle att samtala kring vardagliga ämnen med ett övergripande tema och bestod, liksom tidigare år, av tre delar. Provet inleddes med en *warm-up*, där eleverna fick berätta för varandra utifrån tre aspekter av elevnära ämnen. I nästa del gavs eleverna möjlighet att ge information utifrån givna ämnen. Denna del fokuserade främst förmågan till muntlig produktion. Den sista delen syftade till att ge eleverna möjlighet att interagera, genom att eleverna uttryckte sina åsikter utifrån några givna påståenden och samtalade kring dessa. På så vis fokuserades både muntlig produktion och interaktion.

Denna uppgift var en återanvändning av den muntliga uppgiften från provet läsåret 2019/2020.

Till stöd för lärarnas bedömning av elevprestationerna gavs fyra kommenterade, autentiska elevsamtal, så kallade *benchmarks*, på olika nivåer. Dessa tas fram vid storskaliga utprovningar och väljs ut i referensgrupper, som tidigare nämnts.

¹ Avsnittet om konstruktionsprocessen är skrivet av Gudrun Erickson, IPS/NAFS, 2016

Delprov B: reception

Delprov B 1: läsförståelse

Läsförståelsedelen i årets prov bestod av fyra uppgifter som på olika sätt gav eleverna möjlighet att visa sin förmåga att läsa och förstå engelska texter av skilda slag. Delprovet inleddes med ett antal korta beskrivningar där eleverna skulle välja vilket av de fyra alternativen som åsyftades. Utöver förståelse prövas förråd av ord och fraser. Beskrivningarna innehöll vardagligt språk med inslag av fasta språkliga uttryck.

Inspiration till textunderlagen i den andra uppgiften var hämtat från en brittisk webbplats. Eleverna skulle använda sökläsning för att finna efterfrågad information och svara antingen genom ett kort egenproducerat svar, eller genom att ange vilket textavsnitt som efterfrågades.

Den tredje uppgiften var en längre, delvis autentisk, sammanhängande berättande text, som var uppdelad i tre delar. I denna uppgift var frågorna av blandat format med både flervalsfrågor och öppna frågor där eleverna formulerade egna svar. Denna typ av läsförståelse avser att pröva elevernas förmåga att läsa för att förstå detaljer (*reading the lines*) men också förmågan att förstå helhet och sammanhang på ett djupare plan (*reading between the lines*).

Den fjärde uppgiften var en sammanhängande, berättande, text där ett antal ord tagits bort, en lucktext. Eleverna svarade genom att producera svaret på engelska så att det passar in i sammanhanget. Utöver förståelse prövas förråd av ord och fraser samt formell säkerhet i vardagligt språk med inslag av fasta språkliga uttryck.

Delprov B 2: hörförståelse

Hörförståelsedelen i årets prov bestod av två uppgifter som på varierande sätt prövade elevernas förmåga att lyssna och förstå olika typer av talad engelska. Delprovet inleddes med ett antal korta dialoger som eleverna fick höra en gång. Inför uppspelningen fick eleverna en fråga och de ombads att lyssna och förstå helheten och sammanhanget i dialogen för att sedan välja rätt alternativ utifrån 20 möjliga (*matching*).

I den andra uppgiften lyssnade eleverna på ett radioprogram, delvis baserat på autentiskt material. Programmet var uppdelat i kortare avsnitt och inför varje avsnitt gavs eleverna möjlighet att läsa igenom frågorna som antingen besvarades med egna ord eller genom att välja ett av fyra svarsalternativ. Avslutningsvis fick eleverna höra hela programmet en gång till utan inlagda pauser.

Vid bedömning av uppgifter med öppna svar i både läs- och hörförståelse, där elever själva ska formulera sig på engelska, ligger fokus på elevernas förmåga att uppfatta det som efterfrågas. Det är inte stavning eller språklig form som fokuseras här.

Sammanfattningsvis kan noteras att balansen mellan *constructed* och *selected response* totalt i delprov B liknade tidigare år med ungefär hälften av poängen fördelade på respektive svarsformat. Avseende tematiska aspekter och målpråksområdets bredd såväl språkligt som kulturellt, hade delprovet variation i innehåll med representation från såväl Storbritannien, Australien som Nordamerika.

Delprov C: skriftlig produktion och interaktion

I delprov C var uppgiften att skriva en text om ett ämne av allmän karaktär till en given mottagare och i ett givet sammanhang. Det övergripande syftet var att ge eleverna möjlighet att visa förmåga att formulera sig och kommunicera på engelska i skrift enligt målen för skriftlig produktion och interaktion. Till stöd och inspiration för skrivandet innehöll uppgiften bilder och en instruktion. Dessutom fanns ett antal stödfrågor, som avsåg inbjuda till att

uttrycka, utveckla och förklara ett innehåll och som innebar en viss innehållslig valmöjlighet inom givna ramar. Stödfrågorna kan också ses som en hjälp för elever att organisera sitt skrivande.

Till stöd för lärarnas bedömning av elevprestationerna gavs tio kommenterade, autentiska elevtexter, så kallade *benchmarks*, på olika nivåer. Underlaget tas fram vid storskaliga utprövningar och elevtexterna väljs ut i referensgrupper i samarbete med bland andra aktiva lärare, som tidigare beskrivits.

Ett aggregerat provbetyg

Provbetyget sammanfattar de kunskaper som eleven har visat vid provtillfället och ska särskilt beaktas vid betygssättningen. Det sammantagna provbetyget är i viss mån kompensatoriskt och tas fram genom en sammanvägningsmodell av resultaten på samtliga delprov, vilken ger de olika delproven samma vikt. Samtliga delprov bedöms mot den sexgradiga skalan.

4. Insamling

Efter genomförandet av det nationella provet i engelska för årskurs 6 görs två insamlingar på landets skolor. Den ena insamlingen gäller rapportering av provresultat för samtliga elever som genomfört provet. Insamlingen görs av Statistiska Centralbyrån (SCB). Uppgifterna lämnas in till SCB från huvudmännen eller direkt från skolenheterna.

Den andra insamlingen gäller ett urval av elevprestationer och resultat på uppgiftsnivå samt en lärarenkät om provets genomförande. Denna insamling görs av projektet NAFS, vid Göteborgs universitet. Uppgifterna lämnas dels in digitalt, dels genom att ansvariga lärare skickar in hela elevprestationer. Provinstitutionen har efter årets prov fått in drygt 900 resultatprofiler på delprovsnivå och/eller provhäften för elever födda vissa datum, vilket medger kvalitativa och kvantitativa analyser av enskilda elevsvar och elevprestationer.

Provresultat med kommentarer

Statistiska Centralbyrån publicerar provbetyg för alla elever i årskurs 6. I Tabell 1 nedan redovisas andelen elever som nått de olika betygsstegen och i Tabell 2 betygsfördelningen på de olika delproven. För att få ett provbetyg måste alla delprov vara genomförda. Andelen elever som uppnått kraven för provet i engelska och fått lägst provbetyget E var drygt 94 procent, vilket är högre jämfört med 2018/2019 års prov.

Nedan presenteras ett urval statistik från SCBs och GU/NAFS insamlingar i tabellform. För mer information om SCBs redovisning av provresultat, se Skolverkets webbplats under Statistik.

Tabell 1 – SCB: Provbetyg Engelska årskurs 6. Antal redovisade provbetyg totalt och uppdelat på flickor och pojkar samt fördelat på betygssteg F-A

Antal elever med provbetyg		Betygsfördelning (%)					
		F	E	D	C	B	A
Totalt	113 837	5,6	9,1	12,4	22,4	27,7	22,8
Flickor	55 895	5,7	9,6	11,9	21,0	26,7	25,1
Pojkar	57 942	5,4	8,6	12,9	23,9	28,6	20,5

Tabell 2 – SCB: Delprovsresultat Engelska årskurs 6. Resultatfördelning på delprovsnivå

Resultatfördelning (%)						
Delprov	F	E	D	C	B	A
A	6,7	15,6	14,2	22,1	17,2	24,2
B	7,6	9,2	8,6	23,9	25,8	24,8
C	8,7	12,3	14,3	23,1	17,9	23,7

I tabellerna ovan kan man sammantaget utläsa att många elever är mycket duktiga i engelska i förhållande till gällande kunskapskrav för årskurs 6, då nästan tre fjärdedelar av eleverna uppnår som lägst provbetyget C. 93 procent har uppnått kraven för muntlig produktion och interaktion i engelska och får som lägst betyget E. 91 procent har uppnått kraven för skriftlig produktion och interaktion och 92 procent har uppnått kraven för reception i delprov B (läsa och lyssna). Vid en jämförelse mellan de tre delproven kan det konstateras att flest elever (drygt 50 procent) får de högsta resultaten, A och B, på delprov B. Vad gäller skillnad mellan pojkar och flickor så kan man utläsa att fler flickor än pojkar uppnår provbetyg A och B.

NAFS-projektets insamling av resultat i form av hela provhäften från läsåret 2021/2022 visar att uppgifterna i delprov B överlag har fungerat väl i jämförelse med de resultat utprövningarna av uppgifterna indikerade. Som tidigare nämnts hade flest elever resultatet A och B i delprov B. Däremot är det nästan 9 procent av eleverna som fick delprovsresultatet F i delprov C. Resultatet på ankaruppgiften, den första hörförståelseuppgiften, är något högre jämfört med när denna uppgift användes första gången, läsåret 2018/2019. Vid en jämförelse med resultat från tidigare år syns en viss ökning av resultaten i delprov B, medan resultaten för delprov A och C är stabila. Sammantaget visar resultaten att elever i årskurs 6 har, i relation till kunskapskraven, goda kunskaper i engelska.

Enkätresultat med kommentarer

Alla uppgifter som ingår i ett nationellt prov i engelska har granskats och kommenterats i olika led innan de används i prov. Dels får elever och lärare möjlighet att ge sina åsikter om olika uppgifter i samband med mindre utprövningar under konstruktionsprocessen, dels besvarar både elever och lärare enkäter om uppgifterna i samband med den storskaliga utprövning som alla provuppgifter som ingår i ett nationellt prov i engelska genomgår. Dessutom granskas uppgifterna innehållsmässigt och språkligt i de referensgrupper som tar del av materialet på vägen fram till det färdiga provet. Synpunkter på materialet tas till vara i processens olika steg.

Elevenkäter från utprövningar

I den storskaliga utprövningen av uppgifter avseende läs- och hörförståelse samt skriftlig produktion och interaktion ombeds eleverna besvara en enkät med ett antal påståenden som handlar om ifall eleverna anser att uppgiften är rolig/tråkig, lätt/svår, ett bra prov/ett dåligt prov och om de anser sig ha klarat uppgiften bra/mindre bra. Eleverna besvarar enkäten genom att markera sina svar på en femgradig Likert-skala. Den muntliga uppgiften prövas ut i mindre omfattning och eleverna ges här en annan typ av enkät. I den får de möjlighet att uttala sig om svårighetsgraden i de tre olika delarna av uppgiften (*warm-up*, *Part 1* och *Part 2*), samt delge vad de tycker om instruktionerna. Eleverna ges också möjlighet att kommentera uppgifterna med egna ord på engelska eller svenska. Dessa elevenkäter, ofta refererade till som *test-taker feedback*, används dels som underlag för provutveckling, dels som underlag vid urval av uppgifter och sammansättning av hela prov.

Delprov A: muntlig produktion och interaktion

Uppgiften togs väl emot av eleverna. Förutom någon enstaka elev tyckte alla att samtalsförslagen i *warm-up* var lätta eller ganska lätta att prata om och nästan alla ansåg att denna del var rolig eller ganska rolig. Allra bäst tyckte eleverna om *Part 2*, där de flesta markerade att ämnena var roliga att samtala om. Även *Part 1* fick övervägande positiva omdömen och upplevdes som något lättare än *Part 2*. Endast ett fåtal elever upplevde att det var svårt/tråkigt att samtala om ämnena.

Delprov B: reception

Uppgifterna har tagits emot väl av eleverna. Många valde de tre mest positiva alternativen på Likert-skalan för de olika läsförståelseuppgifterna angående hur bra uppgiften var och hur väl de presterade. Eleverna tyckte att de två första läsförståelseuppgifterna var bäst och upplevde dem också som både lättast och roligast. Utprövningssiffrorna visade att den första delen var enklast, med del två som näst lättast.

Generellt upplever eleverna hörförståelse som svårare än läsförståelse, vilket syns i *test-taker feedback*. Utprövningsdata visar att eleverna tyckte något bättre om den korta hörförståelsen som de endast fick lyssna på en gång. De ansåg att den var lättare, att den var en bra provuppgift och upplevde att de klarade den bra.

Resultatinsamlingen efter provet visar att den första uppgiften i delprov B 1, läsförståelse, precis som utprövningarna indikerat, var den lättaste uppgiften. Resultaten på de båda hörförståelseuppgifterna i delprov B 2 visar att eleverna klarade den andra uppgiften bäst, precis som utprövningarna visade. Valet att placera uppgifterna i denna ordning grundar sig på elevenkäterna vid utprövningarna. Variationen i svårighetsgrad inom uppgifterna är genomgående god. Varje uppgift inleds med någon eller några något enklare frågor för att därefter bli svårare. Detta är önskvärt för elevernas motivation.

Delprov C: skriftlig produktion och interaktion

Uppgiften togs emot mycket väl av eleverna i utprövningen. De flesta tyckte att uppgiften var rolig och att det var ett bra prov. Så här uttryckte sig några av eleverna:

I think this test it was interesting and i get some a lot of ideas becuse it was an test about x and all people know something about x.

I think the test was good but the last page was bad because nowan would like to write 3 page.

Det var roligt men ändå lite jobbigt att tänka mycket.

Lärarröster från utprövningar och arbete i referensgrupper

Lärare ombeds i den storskaliga utprövningen att besvara en enkät med ett antal frågor om uppgifterna, bland annat om uppgiftens svårighetsgrad för den egna elevgruppen samt i relation till kursplanen. Lärarna får också möjlighet att ge en allmän uppfattning om uppgiften. Samtliga uppgifter som ingår i det nationella provet läsåret 2021/2022 togs emot positivt vid respektive utprövningstillfälle och en majoritet av lärarna ansåg att uppgifternas svårighetsgrad var lagom i relation till kursplanen i engelska för årskurs 6.

Lärarenkät efter provets genomförande

Efter provets genomförande inkom endast 418 lärarenkäter. Eftersom urvalet är självselektat bör resultaten tolkas med försiktighet. Nedan följer en sammanfattning av resultaten inhämtad från dessa lärarenkäter. Samtliga frågor med bundet format i lärarenkäten för engelska årskurs 6 läsåret 2021/2022 finns sammanställda på projektets webbplats.

I lärarenkäten finns ett antal frågor om provet som helhet och sådana som gäller för de olika delproven var för sig. Utöver dessa får lärarna i enkäten även möjlighet att fritt kommentera och lämna synpunkter i öppna kommentarsfält. Nedanstående två diagram beskriver hur provet som helhet har tagits emot av de 418 lärare som har besvarat enkäten. Lärarna ombads svara på i vilken utsträckning följande två påståenden angående provet som helhet överensstämde med deras uppfattning.

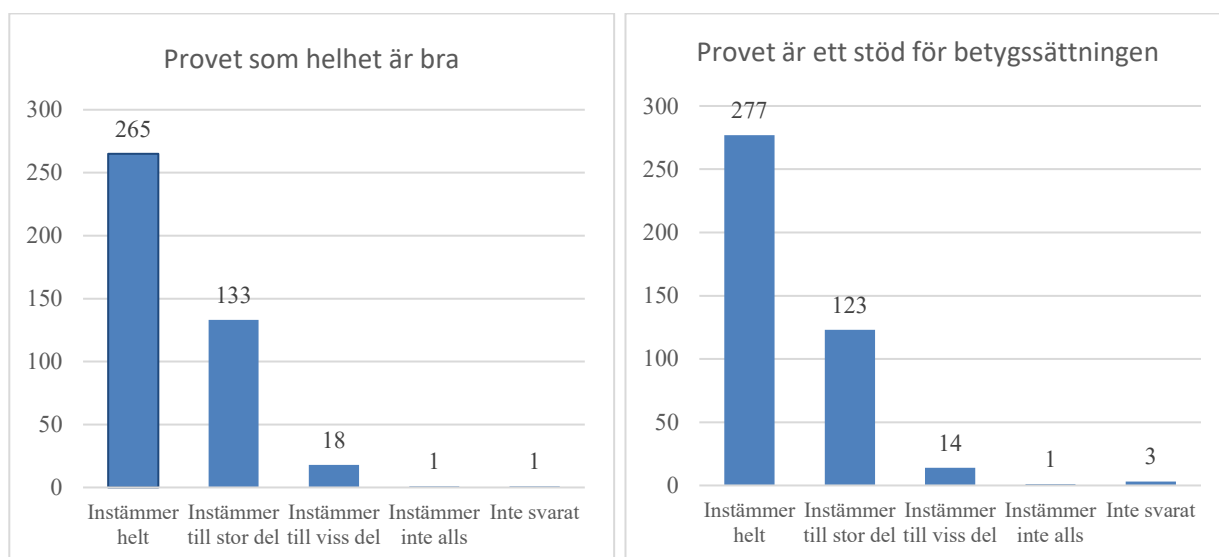

Diagram 1 och 2 – Provet som helhet

Som framgår av ovanstående två diagram är de allra flesta av de medverkande lärarna positiva till 2021/2022 års nationella prov som helhet och anser att det är ett stöd för betygssättningen.

Även övriga svar som inkommit i årets lärarenkäter pekar på att lärarna är mycket nöjda med provet som helhet och de olika delproven. 93 procent instämmer med att provet som helhet bidrar till att konkretisera kursplanen. Vidare anger hela 98 procent att det nationella provet som helhet i mycket stor eller ganska stor utsträckning ger resultat som stämmer överens med de egna bedömningarna av elevernas kunskaper.

Avseende de olika delproven anser mellan 94 och 100 procent av lärarna att de olika uppgifterna var lämpliga eller mycket lämpliga i relation till kursplanen. Nästan alla lärare, 99–100 procent, markerar att de olika delproven, helt eller till viss del, ger möjlighet för

eleverna att visa sin förmåga inom respektive färdighet, muntlig och skriftlig produktion och interaktion samt förmågan att läsa, lyssna och förstå.

När det gäller bedömningsanvisningarna till delprov A och C anger 88–90 procent av lärarna, att de ger tämligen gott eller mycket gott stöd och 97 procent av alla lärare som besvarat enkäten anser att bedömningsanvisningarna till delprov B fungerar bra.

I enkäten fanns även möjlighet att lämna synpunkter på provet som helhet, vilket 78 lärare valde att göra. En dryg fjärdedel av de lärare som skrivit öppna kommentarer i detta svarsfält uttrycker att de är positivt inställda till provet som helhet och att det upplevs utgöra ett bra komplement till övrig bedömning. Bland annat anses innehållet i delproven vara varierat och relevant i förhållande till provets syften. Vidare lyfts att provresultaten i många fall bekräftar lärarnas egen bedömning och att uppgifterna ses som intressanta.

Bra att elever som lär sig engelska i skolan ändå har en chans att klara proven. Nivån för E är tillräckligt låg för att det inte ska krävas att man tränar jättemycket genom spelande på fritiden.

Bra prov som täcker många delar av elevernas förmågor. Bra att Lyssna/läsa ger dubbla poäng och väger tungt i bedömningen.

Jag tycker att NP är bra. I år var det extra bra då det var så många olika varianter av läs och ordförståelse...

Spännande. Bra bekräftelse på undervisning och tidigare bedömning.

Några lärare uttrycker negativa åsikter om provet och gör jämförelser mellan provbetyg och terminsbetyg, framför allt att ett lägre delprovresultat inte drar ned provbetyget så som det gör i terminsbetyget, samt hur F (ett eller flera) på delprovsnivå påverkar det sammanvägda provbetyget. En del åsikter om bedömningen lyfts och en lärare kommenterar den tid det tar att sammanställa resultaten.

Det var märkligt att man kan få E på provet fast man kan ha underkänt på delprov A och C. Då har man ju missat hela kunskapskrav och det sammanvägda betyget E på NP är inte representativt för elevens förmågor som helhet.

Det var fler som blev godkända (E) på proven sammantaget än som fick det i terminsbetyg. Detta pga. man kunde få ett E trots att man hade F i lyssna, läsa och skriva. Så om du klarade tala på en hyfsat hög nivå, men inte de andra delarna blev du godkänd ändå. När betyget skulle sättas tog jag in alla delarna i min bedömning.

Generellt är jag som lärare något strängare än vad provet är. Känns som att bedömningen är rätt så mild när det gäller betygsskalans lägre betyg.

Ett antal lärare framhåller att det bör finnas ett manus med instruktioner till eleverna på engelska. Några tycker att delprov B skulle kunna delas upp, så att hörförståelsen och läsförståelsen ges vid två olika tillfällen i stället för på samma dag samt att bedömningsanvisningarna för delprov B och C bör delas upp så att rättningen kan starta direkt när delprov B är avklarad. Andra kommentarer handlar om att det är viktigt att använda proven och att eleverna är duktigare i engelska jämfört med andra ämnen.

Informationen som ska lämnas till eleverna bör skrivas på engelska som läraren kan läsa upp. Att man som lärare ska översätta instruktionerna för att läsa för eleverna ger olika förutsättningar mellan skolor.

Jag tycker att delprov B kan delas upp på två dagar, en med läsförståelse och en med hörförståelse.

Jag tycker att det är mycket viktigt att vi i skolorna använder oss av nationella prov för att få en likvärdig bedömning av elevers kunskaper.

Många elever presterar väldigt högt på nationella proven i engelska. Cirka hälften av klassen får A eller B i samlat provbetyg. Det är ibland svårt att veta om tanken är att man ska prestera så högt och få så höga betyg, när man jämför med andra ämnen.

Övriga öppna kommentarer tar upp sådant som specifikt handlar om varje delprov och dessa presenteras nedan.

Delprov A: muntlig produktion och interaktion

Så gott som alla lärare, drygt 98 procent, anser att uppgiften i delprov A är lämplig eller mycket lämplig i relation till kursplanen, och i princip alla upplever att delprovet ger eleverna möjlighet att visa sin förmåga att formulera sig och kommunicera på engelska i tal. Uppgiftens svårighetsgrad upplevs av majoriteten (96 procent) av de lärare som besvarat enkäten som lagom, och i princip alla tycker att uppgiften fungerade bra eller ganska bra. Sex av tio lärare spelar in elevsamtalen. Någon enstaka lärare tycker att bedömningen av de inspelade elevprestationerna är för sträng. De allra flesta, mellan 86 och 95 procent, anser att bedömningen är rimlig för de olika betygsstegen. Mellan 4 och 14 procent anser att bedömningen är för mild, i synnerhet avseende elevprestationerna på betygssteg E. En jämförelse med lärarenkäterna från 2019/2020 då provdelen gick första gången är inte görbar, då endast 44 lärare besvarade enkäten det året.

73 av de 418 lärarna har valt att framföra ytterligare synpunkter i det öppna svarsfältet för delprov A. De lärare som är positiva till delprovet förmedlar att det är elevnära, har tydliga instruktioner och att även de som har svårt för engelska kan hitta saker att säga.

Elevnära och vardagliga ämnen att samtala kring.

Tydliga instruktioner, det var mycket bra med exempel på elevprestationer. De var till stor hjälp vid bedömningen

Det var bra att muntliga uppgiften var väldigt öppen så barnen fick större möjlighet att uttrycka sig på eget sätt

Andra lärare är mer kritiska. De vanligaste åsikterna rör att uppgiften var svår att formulera sig kring för eleverna, att den inte passade alla lika bra. Ett par önskemål om matris framfördes.

Det är svåra ämnen att diskutera för vissa elever, borde vara mer elevnära som de kan känna igen bättre.

För de elever som inte har bott särskilt länge i Sverige, var uppgiften relativt svår då de hade svårt att ge exempel om Sverige (tex natur, städer och traditioner) samt vad som är känt.

Hade önskat en mer konkretiserad bedömningsmall.

Delprov B: reception

I enkäten fick lärarna möjlighet att svara på frågor om de totalt sex olika uppgifterna som ingick i delprov B. De flesta, nästan 90 procent, anser att delprov B 1 ger ett tillförlitligt mått på elevernas förmåga att förstå och tolka innehållet i olika slags texter på engelska. För delprov B 2 är det färre, strax över 85 procent.

Tre av de fyra uppgifterna som avsåg läsförståelse upplevs som mycket lämpliga eller lämpliga i relation till kursplanen av majoriteten av lärarna, mellan 98 och 99 procent. Den

fjärde uppgiften, lucktexten, ansågs lämplig av strax över 94 procent av lärarna. Den längre lästexten upplevs av de allra flesta, 91 procent, ha lagom svårighetsgrad i relation till kursplanen. Sju procent av lärarna tycker att uppgiften är svår. Den andra uppgiften, med formatet sökläsning, upplevs som lagom svår av nästan 93 procent medan 3 procent av lärarna tycker att den är svår. Den första uppgiften, med formatet korta dialoger där ett ord saknas, anses av 85 procent av lärarna ha lagom svårighetsgrad. Tolv procent anser den vara lätt i relation till kursplanen.

De två uppgifterna i hörförståelse anses som mycket lämpliga eller lämpliga i relation till kursplanen av 95 – 99 procent av lärarna. Den första uppgiften med korta dialoger har bara en uppspelning och upplevs som svårare än den andra uppgiften. 17 procent av de lärare som besvarat enkäten anser den första uppgiften som svår i förhållande till kursplanen. Vad gäller den andra uppgiften, där eleverna får höra allt två gånger, tycker 90 procent att svårighetsgraden är lagom i relation till kursplanen.

Beträffande delprovets poänggränser anser 97 procent av lärarna att de är rimliga eller till viss del rimliga. 26 förslag för annan poänggräns har lämnats för respektive delprovresultat. Av dessa ligger cirka 10 förslag avsevärt lägre, medan cirka 15 ligger högre. För betyget E föreslås 0-10 poäng som gräns av 10 lärare och 33-54 av sammanlagt 15 lärare. Detta bör relateras till årets gräns för E på 33 poäng. För A lämnas 9 förslag på en gräns på 22-32 poäng och 15 förslag på 88-98 poäng.

88 av de 418 enkäterna innehåller öppna kommentarer kring delprov B. Det finns en stor variation bland åsikterna om uppgifterna. Några av de vanligaste handlar om bedömning, kravnivåer, omfattning och genomförande.

Jag anser att det är för låg poäng som krävs för att få godkänt. Flera av eleverna svarade inte på många av frågorna och jag upplever att de inte har läsförståelse ändå har de nått godkänd nivå på delprov B.

Anser att Reading och Listening ska bedömas var för sig och att inte poängen ska läggas ihop för ett provbetyg. Blir tydligare om de fyra olika delarna bedöms var för sig. Mycket bra variation på texterna och positivt med den fjärde texten.

Det var många fintar i hörförståelsen. Man var verkligen tvungen att höra klart innan man svarade. Bra!!

Det är bra att ha engelska från olika delar av världen i hörförståelseprovet, vilket i förlängningen uppmuntrar till undervisningsinnehåll med olika accenter, inte bara brittisk eller amerikansk engelska.

Det är mycket tydliga bedömningsanvisningar, så sambedömning är sällan nödvändig på denna del

Eleverna har svårt att sitta still och lyssna i 45 minuter. Den delen bör vara uppdelad. Vidare anser jag inte att det är rätt att endast lyssna 1 gång på en uppgift. Jag tycker man borde få fler chanser att höra. Många elever upplever att det är svårt att hålla fokus och när de missar första blir de stressade för de får ingen andra chans.

Jag tycker att det är för få texter som ingår i B1. Mina elever var klara efter drygt halva tiden och jag tycker gott att någon textuppgift till hade hunnits med. Med andra ord, för lätt prov efter samhällets utveckling med möten av mer engelsktalande miljöer. Barn, över lag, är duktigare på engelska, eftersom de har det runt sig på ett annat sätt, idag jämfört med för 10 år sedan, därför tycker jag att proven har för låg nivå. Uppgifterna är bra, bara för få!

Delprov C: skriftlig produktion och interaktion

Analysen av enkäterna visar att nästan 99 procent av lärarna anser att uppgiften i delprov C är lämplig eller mycket lämplig i relation till kursplanen. Av de lärare som besvarat enkäten anser 92 procent att uppgiften ger eleverna möjlighet att visa sin förmåga att formulera sig och kommunicera på engelska i skrift. Uppgiften anses vara lagom i svårighetsgrad i relation till kursplanen av 92 procent av lärarna medan 6 procent tycker den är lätt. Några lärare tycker att bedömningen av de skriftliga elevprestationerna på de lägre betygsstegen är för sträng, medan någon enstaka lärare markerar att bedömningen för de högre betygsstegen är för sträng. En övervägande del av lärarna, mellan 76 och 88 procent, anser att bedömningen av elevtexterna är rimlig för de olika betygsstegen. Mellan 12 och 22 procent anser att bedömningen är för mild, i synnerhet avseende elevprestationerna på betygsstegen E och A.

Det finns 70 enkäter med öppna kommentarer om delprov C. Av de lärare som kommenterar ämnet är många positiva. Övervägande delen av kommentarerna behandlar ämnet, men också instruktionerna, bildernas betydelse och bedömningen.

Bra att det fanns bildstöd till skrivuppgiften. En hel del elever tycks ha använt sig av bilderna när de skulle tänka kring den.

Eleverna tyckte att de inte fick tillräckligt med tid. "Tiden bara flög i väg X". Det var ett bra ämne i år där eleverna hade mycket att skriva om.

En fantastisk uppgift där eleverna fick möjlighet att verkligen visa sina kunskaper i skrift. Vi har övat på många gamla nationella prov, men ingen annan uppgift har gett så stor möjlighet för eleverna att skriva utifrån ett personligt och generellt perspektiv.

En väldigt vid uppgift. Många elever tyckte uppgiften var lite svår för den var ganska odefinierad. Lite mer begränsad instruktion hade nog varit bra.

För att få ett E så var det väldigt lätt. Vilket gjorde att många klarade sig fast det var stundtals helt konstiga texter.

Jag är mycket strängare i min bedömning än vad exemplet är. Jag tycker att det ska vara svårare att kunna få de höga betygen.

Överlag låg nivå på de kommenterade elevexemplen.

5. Avslutning

Avslutningsvis kan konstateras att 2021/2022 års nationella prov i engelska för årskurs 6 har tagits emot väl av lärare runt om i landet. Lärarna ansåg att uppgifterna i de olika delproven var lämpliga eller mycket lämpliga i relation till kursplanen och provets syften samt att svårighetsgraden var lagom för årskursen. Merparten ansåg också att resultaten på provet stämde överens med deras egna bedömningar av enskilda elevers kunskaper. Resultaten på provet liknar till stora delar tidigare års resultat vad gäller utfall och betygsfördelning, men viss ökning av resultaten i delprov B kan skönjas. Många elever i årskurs 6 är duktiga i engelska i förhållande till gällande kunskapskrav.

En viktig förutsättning för att de nationella proven i engelska även i framtiden ska fungera väl är skolornas deltagande i utprövningar samt det goda samarbete som provinstitutionen har med lärare och elever. Vi ser fram emot att fortsätta detta samarbete under kommande år, särskilt med tanke på de omfattande utprövningar som behöver göras i samband med införandet av digitalisering av de nationella proven.